

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»**

Кафедра менеджменту, управління проектами і логістики
(повна назва кафедри)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи
Р. Б. Папірник

_____ 2019 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КОМАНДОУТВОРЕННЯ

спеціальність	073 Менеджмент (шифр і назва спеціальності)
освітньо-професійна програма	«Менеджмент та адміністрування» (назва освітньої програми)
освітній ступінь	бакалавр (назва освітнього ступеня)
форма навчання	денна (денна, заочна, вечірня)
розробник	Шапа Надія Миколаївна (прізвище, ім'я, по батькові)

1. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Командоутворення» є складовою освітньо-професійної програми «Менеджмент та адміністрування» підготовки фахівців за освітнім ступенем «Бакалавр» в галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент». Має статус варіативної компоненти циклу професійної підготовки.

Складність, динамічність та різноманітність завдань, які постають сьогодні перед організаціями та підприємствами, обумовлюють необхідність об'єднання людських ресурсів, забезпечення їх згуртованості та взаємопідтримки під час розв'язання різного роду професійних ситуацій. Тому, одним з найбільш затребуваних особистих якостей, поряд з професіоналізмом, є здатність фахівця діяти в команді.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	Години	Кредити	Семестр	
			I	II
Всього годин за навчальним планом, з них:	90	3		90
Аудиторні заняття, у т.ч:	30			30
лекції	16			16
лабораторні роботи				
практичні заняття	14			14
Самостійна робота, у т.ч:	60			60
підготовка до аудиторних занять	16			16
підготовка до контрольних заходів	20			20
виконання курсового проекту або роботи				
опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	24			24
підготовка до екзамену				
Форма підсумкового контролю				залік

3. СТИСЛИЙ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни «Командоутворення» – формування у студентів компетентностей щодо управління формуванням та розвитком команд, діагностування проблем групи та вироблення рішень, спрямованих на підвищення ефективності роботи команди.

Завдання дисципліни — засвоєння основ управління динамікою, мотивацією і згуртованістю груп; оволодіння навичками діагностування проблем групи та управління основними умовами її продуктивності; вивчення інструментів командоутворення (тестування, діагностики, коучинг команд, фасилітації по цінностях команд та прийняттю командних рішень, практичні завдання та ігри); прийняття рішень в команді та управління командної креативністю.

Пререквізити дисципліни: «Вступ до фаху», «Історія та культура України», «Оптимізаційні методи і моделі», «Компетенції менеджера».

Постреквізити дисципліни: «Менеджмент», «Самоменеджмент», «Управління персоналом», «Ділові комунікації в менеджменті», «Менеджмент партнерських відносин».

Компетентності. Результатом вивчення дисципліни «Командоутворення» є здобуття студентами таких компетентностей:

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних, економічних та поведінкових наук.

Загальні компетентності:

ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо, цінувати та поважати різноманітність та мультикультурність

ЗК15. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні:

СК10. Здатність формувати й демонструвати лідерські якості та поведінкові навички, мотивувати персонал.

СК11. Здатність працювати в команді та налагоджувати міжособистісну взаємодію при вирішенні професійних завдань.

Заплановані результати навчання.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

РН2. Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних міркувань з повагою до різноманітності та мультикультурності, дотримуватися принципів здорового способу життя.

РН9. Демонструвати навички взаємодії, лідерства та командної роботи, застосовуючи психологічні методи роботи з персоналом, вирішення конфліктних ситуацій та подання стресу.

Методи навчання: словесні, наочні, робота з книгою, практичні.

Форми навчання: колективні, групові, фронтальні.

4. СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усього	л	п	лаб.	с/р
Змістовий модуль 1. Концептуальні основи командування					
Тема 1. Команда та її головні функції. Тімблдинг та командна робота	5	2	1		6
Тема 2. Суперництво і співпраця в командуванні	7	2	1		8
Тема 3. Управління конфліктами в процесі командування	6	2	2		8
Тема 4. Розвиток командного потенціалу	7	2	2		6
Тема 5. Комунікації в команді: процедури аналізу проблем та прийняття управлінських рішень	6	2	2		8
Тема 6. Психологічний тренінг та коучинг у практиці команди	7	2	2		8
Тема 7. Культура управління як елемент корпоративної культури та тімблдингу	8	2	2		8
Тема 8. Моніторинг ефективності корпоративної культури в команді	8	2	2		8
Усього годин	90	16	14		60

5. ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1	Команда та її головні функції. Тімблдинг та командна робота	2
2	Суперництво і співпраця в командуванні	2
3	Управління конфліктами в процесі командування	2
4	Розвиток командного потенціалу	2
5	Комунікації в команді: процедури аналізу проблем та прийняття управлінських рішень	2
6	Психологічний тренінг та коучинг у практиці команди	2
7	Культура управління як елемент корпоративної культури та тімблдингу	2
8	Моніторинг ефективності корпоративної культури в команді.	2
	Усього годин	16

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ зан.	Тема заняття	Кількість годин
1	Методики командування. Технології співпраці в команді. Командні ролі.	2
2	Цільові стратегії в конфліктній ситуації та відповідні їм поведінкові моделі.	2
3	Система стимулювання розвитку командного потенціалу в організації.	2
4	Методи аналізу проблем та командне прийняття управлінських рішень.	2
5	Технології психологічного тренінгу та коучингу.	2
6	Культури керівника в моделях його поведінки.	2
7	Розробка показників для моніторингу ефективності команди. Критерії (індикатори) необхідності вивчення корпоративної культури.	2
	Усього годин	14

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Лабораторні заняття навчальним планом не передбачені.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/п	Вид роботи / Назва теми	Кількість годин
1	Підготовка до аудиторних занять	16
2	Підготовка до контрольних заходів	20
3	Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях:	24
	Тема 1. Команда та її головні функції. Тімбілдинг та командна робота. <i>Сукупність внутрішньо групових соціально-психологічних процесів і явищ, що характеризують весь цикл життєдіяльності малої групи і його етапи: утворення, функціонування, розвиток, стагнацію, регрес, розпад. Крива командної ефективності.</i>	2
	Тема 2. Суперництво і співпраця в командуванні. <i>Зростання значення грошової мотивації, розвиток теорії залученого менеджменту. Збільшення навантаження (інформаційної, емоційної, фізичної), що призводить до необхідності розвитку системи дублювання, взаємодопомоги та взаємозамінності.</i>	4
	Тема 3. Управління конфліктами в процесі командування. <i>Розподіл формальних і неформальних владних повноважень і відповідальності в команді. Відповідальність і влада.</i>	2
	Тема 4. Розвиток командного потенціалу. <i>Лідерство. Управлінське лідерство. Посилення ролі і впливу управління в ствердженні і розвитку певного типу організаційної культури.</i>	2
	Тема 5. Комунікації в команді: процедури аналізу проблем та прийняття управлінських рішень. <i>Закон довіри до зрозумілих висловлювань. Комунікаційні техніки для результативних ділових взаємин. Ефективна комунікація. «10 настанов ефективного спілкування» (Американська асоціація менеджменту). Метод номінальної групи.</i>	4

№ п/п	Вид роботи / Назва теми	Кількість годин
	Тема 6. Психологічний тренінг та коучинг у практиці команди. <i>Тренінг асертивності. Тренінг комунікативності. Тренінг особистісного зростання. Сфера використання арт-терапії. Психологічний тренінг та коучинг у практиці команди. Коучинг особистої активності.</i>	4
	Тема 7. Культура управління як елемент корпоративної культури та тимбілдингу. <i>Культура проведення нарад. Стили керівництва. Типологія лідерства. Формальний і неформальний лідер. Особистісно-професійні характеристики лідера. Роль лідера у формуванні команди.</i>	3
	Тема 8. Моніторинг ефективності корпоративної культури в команді. <i>Культура засобів праці та трудового процесу, культуру умов праці, управління, міжособистих відношень, культуру співробітника, культуру комунікацій та фірмовий стиль. Розвиток корпоративної культури. Формування корпоративної організації. Мораль, як надперсональна та надкорпоративна категорія. Взаємний вплив рівнів корпоративної культури організації.</i>	3
	Усього годин	60

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Методами контролю з даної дисципліни є усний контроль (здійснюється у вигляді поточного опитування за темою попереднього заняття); письмовий (здійснюється у вигляді тезисних відповідей на питання за темами попередніх лекцій); практична перевірка (здійснюється під час захисту практичних робіт), а також методи самоконтролю та самооцінки.

10. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання результатів поточної діяльності здійснюється залежно від набраних балів змістового модуля за різними видами діяльності студента при обов'язковому виконанні змісту навчального плану дисципліни, що вивчається.

Оцінювання відбувається за 100 бальною шкалою. Максимальна оцінка знань теоретичного матеріалу дисципліни – 40 балів. Максимальна оцінка навичок та вмій з практичного матеріалу дисципліни – 40 балів. Максимальна оцінка знань з самостійної роботи студента – 20 балів.

Критерії оцінки теоретичних знань за змістовим модулем

№ з/п	Вид критерію	Зміст критерію	Кількість балів за змістовими модулями
			Змістовий модуль №1
1.	Відвідування лекційних занять	1 бал за відвідування студентом кожного лекційного заняття	0 - 8
2.	Якість відповідей на теоретичні запитання.	При відповідях на питання студент демонструє знання теоретичного матеріалу, надає повну обґрунтовану відповідь.	30-32

	Студент відповідає неповно, але обгрунтовано, формулювання термінів неточне, на додаткові питання відповідає правильно, але не впевнено.	22-29
	Студент відповідає неповно і не обгрунтовано. При відповідях на питання формулювання термінів не точне, на додаткові питання не відповідає.	16-21
	Студент відповідає частково на запитання, допускає помилки або не правильно дає визначення термінів.	1-15
	Студент не відповідає на запитання	0
	Разом:	0-40

Критерії оцінки практичних навичок та вмінь за змістовим модулем

№ з/п	Вид критерію	Зміст критерію	Кількість балів за змістовими модулями
			Змістовий модуль №1
1	Відвідування практичних занять	1 бал за відвідування студентом кожного практичного заняття	0 - 7
2	Відповідь на контрольні питання	1 бал за кожен правильну відповідь (23 запитань у змістовому модулі 1)	0-23
3	Виконання практичних завдань	5 балів за правильне виконання завдання (2 завдання у змістовому модулі 1)	0-10
		Завдання виконано у повному обсягу, наведені обгрунтування розрахунків і висновки. При захисті студент аргументує свою думку щодо виконання завдання, спираючись на відповідні теми теоретичного курсу	5
		Завдання виконано не в повному обсягу, наведені обгрунтування розрахунків, однак відсутній висновок. При захисті студент пояснює зміст розрахунків або процес виконання завдання, вільно володіє термінологією дисципліни.	3-4
		Завдання виконано із помилками, які впливають на результат. При захисті студент не може пояснити змісту розрахунків або процес виконання завдання.	0-2
		Разом:	0-40

Критерії оцінки знань з самостійної роботи студента за змістовим модулем

№ з/п	Вид критерію	Зміст критерію	Кількість балів за змістовими модулями
			Змістовий модуль №1
1.	Підготовка та захист реферату	10 балів за підготовлений та захищений реферат	0-10
2.	Якість виконання і захист реферату	Виконання реферату відповідно до вимог їх якості. При захисті студент показав знання, отримані з додаткових літературних джерел.	9-10
		Виконання реферату з незначними зауваженнями щодо їх якості. При захисті в основному використовував лекційний теоретичний матеріал.	7-8
		Виконання реферату відповідають мінімальним вимогам щодо їх якості, а саме: матеріал наведено у вигляді окремих тез без логічного їх взаємозв'язку.	5-6
		Реферат не відповідає поставленій темі, не розкриває змісту основних підрозділів.	1-6
		Невиконання реферату	0
3.	Якість виконання і відповіді на питання, що не викладаються на занятті та виносяться на самостійне опрацювання.	Законспектовані питання з використанням додаткових літературних джерел. При захисті студент відслідковує логічний взаємозв'язок між окремими питаннями.	9-10
		Законспектовані питання з використанням недостатньої кількості додаткових літературних джерел. При захисті студент опирається в основному на лекційний матеріал.	5-8
		Законспектовані питання виконано не повністю, частково розкривають сутність питань. При захисті студент невпевнено відповідає на запитання за темою реферату.	3-4
		Сутність питань не розкрито зовсім або у вигляді загальних тез. Студент не орієнтується в сутності матеріалу.	0-2
		Разом	20

У процесі підготовки до самостійної роботи, особливо під час написання реферату, студент повинен дотримуватися правил академічної доброчесності, що передбачає:

- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації;

- посилання на джерела інформації у разі запозичення ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- використання лише перевірених та достовірних джерел інформації, грамотне посилатися на них.

Підсумкова оцінка з дисципліни «Командоутворення» виставляється за результатами набраних балів за змістовим модулем 1.

Порядок зарахування пропущених занять. Студент повинен опанувати всі пропущені лекції та практичні заняття й підтвердити це викладачеві на поточних заняттях чи консультаціях.

Лекційні заняття, що пропущені студентом, зараховуються у вигляді опитування. Студент має відповісти на будь-яке питання (за вибором викладача) з тієї теми, яка викладалась на пропущеному занятті.

Практичні заняття, що були пропущені студентом, зараховуються наступним чином:

- студент надає відповіді на контрольні питання. За кожну вірну відповідь нараховується 1 бал;
- студент виконує аналогічне завдання, яке розглядалося на занятті, пояснюючі хід його виконання. При цьому студент зобов'язаний виконати також й те завдання, яке розглядалося на пропущеному занятті. За правильне виконання завдання нараховується 5 балів.

Порядок перескладання результатів. У разі складання студентом поточного контролю знань на оцінку «незадовільно», він має право перескласти його. Перескладання поточного контролю з метою покращення позитивної оцінки не допускається.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Авдеев В. В. Работа с командой: психологические возможности. Практикум.:Для самостоятельной работы над оптимизацией совместной деятельности / В.В. Авдеев. - М.:КУРС: НИЦ ИНФРА-М, 2013. - 152 с. — [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://znanium.com/bookread.php?book=411008>
2. Брич В.Я. Психологія управління: навч. посібник / В.Я. Брич, М.М. Корман. – Київ:Кондор, 2013. – 384 с.
3. Василенко В.А. Теорія і практика розробки управлінських рішень: навч. посібник/ В.А. Василенко. – Київ: ЦУЛ, 2013. – 420 с.
4. Горностай П. П. Психологія малих груп: структура, динаміка, ідентичність // Педагогічна і психологічна наука в Україні. – Т. 2. – Психологія, вікова фізіологія та дефектологія. – К.: Педагог. Думка, 2012. – С. 115-125. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://gorn.kiev.ua/publ77.htm>
5. Жуков Ю. М. Технологии командообразования: учеб. пособ. / Ю. М. Жуков, А. В.Журавлев, Е. Н. Павлова. — М.: Аспект-Пресс, 2008. — 320 с.
6. Корпоративная культура организации/ Портал информационной поддержки руководителей учреждений культуры [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.cultmanager.ru/e-s/5503/>

7. Корпоративне управління: сучасні світові тенденції розвитку та проблеми впровадження в Україні [Текст] : збірник матеріалів I Всеукраїнської наукової конференції студ. та молодих вчених, 9-10 листопада 2011 р. / Ред. кол.: З.Є. Шершньова, С.М. Соболев, О.М. Мозговий та ін. — К. : КНЕУ, 2011. — 83 с.

8. Кричевский Р. Л. Механизмы и динамика лидерства // Psyera [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://psyera.ru/4946/mehanizmy-i-dinamika-liderstva>

9. Лякішева А.В. Проблема групової згуртованості: аналіз наукових досліджень // Вища школа. Науково-практичне видання. № 5 (107). 2013. – С. 93-103. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://esnuir.eunu.edu.ua/bitstream/123456789/3998/1/cohesion.pdf>

10. Метод социометрии. Понятия и процедуры // Биофайл. Научно-информационный журнал. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://biofile.ru/psy/1659.html>

11. Руденский Е.В. Факторы групповой динамики // Psyera [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://psyera.ru/5322/factory-grupповоу-dinamiki>

12. Скібіцька Л. І. Лідерство та стиль роботи менеджера: навч. посіб. / Л. І. Скібіцька. Київ : Центр учбової літератури, 2009. – 192 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://westudents.com.ua/knigi/311-lderstvo-ta-stilroboti-menedjera-skbtaska-l.html>

13. Studopedia [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://studopedia.org/1-29415.html> <http://studopedia.org/129418.html>

14. Ширков Ю.Э. Фактор соперничества в креативной работе виртуальных команд // Психология в вузе. - 2014. - № 1. - С. 97-106.

Допоміжна

1. Андрушків, Б. М. Корпоративне управління [Текст] : навч. посіб. / Б. М. Андрушків, С. П. Черничиноць. — К. : Кондор, 2011. — 528 с.

2. Власова О. І. Соціальна психологія організацій та управління [Текст]: підручник / О. І. Власова, Ю. В. Никоненко. – К. : ЦУЛ, 2010. – 398 с.

3. Москаленко В. В. Соціальна психологія [Текст]: підручник / В. В. Москаленко. – 2-е вид., випр. та доп. – К.: ЦУЛ, 2008. – 688 с. – Гл.22 «Соціально-психологічні дослідження динаміки малих груп»

4. Психологія управління [Текст] : навч. посіб. / Д. І. Дзвінчук, Н. Г. Діденко, О. К.

Любчук, В. І. Малімон ; За заг. ред. Д.І. Дзвінчука. — К. : ТОВ «СІК ГРУП Україна», 2013. — 293 с.

5. Кудояр Л. М. Методичні вказівки до вивчення курсу «Корпоративні конфлікти та методи їх подолання» [Текст] : / Л. М. Кудояр. — Суми : СумДУ, 2012. — 26 с.

6. Портал Інституту соціології Національної академії наук України <http://isoc.com.ua/institute>

12. INTERNET-РЕСУРСИ

1. DOAJ (Directory of Open Access Journals) <http://www.doaj.org/>

2. E-LIS (E-Prints in Library and Information Science) <http://eprints.rclis.org/>

3. Europeana – європейська цифрова бібліотека <http://www.europeana.eu/portal/>

4. CogPrints - архів з психології, неврології, біології, лінгвістики, філософії та медицини, антропології та комп'ютерних наук <http://cogprints.org/>

5. Hindawi Publishing Journals <http://www.hindawi.com/journals/>

6. InTech (Journals) – 5 наукових журналів відкритого доступу <http://www.intechopen.com/journals>

7. Internet Public Library – сервісний центр публічних послуг та навчальне середовище <http://www.ipl.org/>

8. Journals4Free – портал журналів з понад 7000 назв академічних журналів <http://www.journals4free.com/>

9. OAPEN - Open Access Publishing in European Networks – Міжнародний проект відкритого доступу до монографій в галузі гумантарних та соціальних наук
<http://www.oapen.org/home?brand=oapen>

10. ROAR (Registry of Open Access Repositories) – доступ до репозитаріїв з усього світу
<http://roar.eprints.org/>

11. ScientificCommons.org – забезпечує вільний доступ до наукових робіт різноманітної тематики, опублікованих та розташованих у відкритих архівах усього світу.
<http://de.scientificcommons.org/>

12. SPN (Social Psychology Network) – соціальна та навчальна мережа з психології.
<http://www.socialpsychology.org/>

Розробник _____ (Н. М. Шапа)

(підпис)

Гарант освітньої програми _____ (В. Т. Вечеров)

(підпис)

Силабус затверджено на засіданні кафедри менеджменту, управління проектами та логістики
Протокол від «20» вересня 2019 року № 3